

je pričelo, veselil se bode tudi kronist našega lista ter o tem poročal v prvi številki prihodnjega letnika. Podrobneje govoriti nečemo o delovanji zakonodavnih faktorjev v tej stroki, ker itak vsi pravniki pazljivo zasledujejo poročila po dnevnikih.

Davčna reforma po našem mnenji vsaj, ne da bi si hoteli prisvajati odločilne sodbe, nima lepe prihodnosti, pač pa socialni zakoni, ki se pripravljajo v poljedelskem ministerstvu kmetovalcu v prid.

Jednako kakor v Avstriji, godi se v tej zadevi tudi v sosednih državah, posebno na Nemškem. Sedanje parlamentarno zakonodajstvo menda ni posebno ugodno za izvršitev obširnih zakonov.

Tudi letos ne preostaje nam torej ničesar družega, nego upanje na boljšo bodočnost, kar je itak najboljše, kar more imeti človek, najsi je tudi pravnik.

V Ljubljani ob novem letu 1895.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ustna kupna pogodba ni dovršena, ako nista pogodnika gledé vseh pogodbenih točkov jedina, (gledé časa, kedaj je kupnina plačana, gledé fizične predaje, poistinitve, ali je prodano zemljišče obremenjeno ali ne.) — Dogovor, da bode prodajalec izpraznil stanovanje, kader bo pogodba pisмено napravljena, govori za to, da sta pogodnika nameravala pisμένο pogodbo. — Sprejem zadavka in rokoseg nista sama zase merodajna pri presoji pravnega opravila. — Ako je bilo isto zemljišče prodano dvema kupcema zaporedoma, in je dosegel drugi kupec vknjižbo svoje lastnine, ne more tožiti prvi kupec na izpolnitev pogodbe nego le na odškodnino.

Zahtevku tožnika A, glasečemu se: toženec B je dolžan *a)* pripoznati, da se je dne 14. februarja 1894. l. med tožencem in tožnikom dogovorila ustna kupna pogodba, da kupi tožnik od toženca njegov vinograd vl. št. 165 d. obč. Stoperci, kakor vse leži

in stoji, razun onega, kar ima prodajalec obleči in jesti, za pogojeno kupnino 418 gld. in da je do dneva kupa vse prodajalčevo, in tudi davek, po dnevu kupa pa vse tožnikovo, kakor tudi davek, in da imata o tej ustni kupni pogodbi do prihodnje jeseni napraviti pismeno kupno pogodbo, da do dne sestavka kupne pogodbe toženec ostane v prodanem hramu, po sestavku pismene kupne pogodbe pa mora oditi, in da sta si v dokaz sklenene ustne pogodbe segla v roke, torej *b*) vsled omenjene ustne pogodbe o tej dogovorjeni in skleneni kupni pogodbi do prihodnje jeseni, torej vsaj do 21. decembra t. l. sestaviti pismeno pogodbo, da je tožniku mogoče, temeljem te pismene kupne pogodbe pri zemljišči vl. št. 165 k. o. Stoperci povzročiti vknjižbo svoje lastninske pravice, ker bi drugače razsodba, ki se izda o tej tožbi, nadomestovala omenjeno kupno pogodbo in bi se torej temeljem te razsodbe lastninska pravica na zemljišči vl. št. 165 k. o. Stoperci vknjižila na korist tožnika, ugodilo je okrajno sodišče Ptujsko z razsodbo z dne 30. maja 1894, št. 8966 iz sledečih razlogov:

Toženec ne zanikuje, torej so po §-u 23. o. s. r. dokazane sledeče od tožnika v tožbi navedene okolščine: *a*) da sta se dne 14. februarja 1894. l. A in B dogovorila, da kupi prvi od drugega njegov vinograd vl. št. 165 k. o. Stoperci, kakor vse leži in stoji, razven onega, kar ima toženec obleči in jesti, za pogojeno kupnino 418 gld., da je do dne kupa vse toženčevo in tudi davek, po dnevu kupa pa vse tožnikovo, kakor tudi davek, in da imata o tej ustni kupni pogodbi v prihodnji jeseni napraviti pismeno kupno pogodbo, da do dne sestavka kupne pogodbe toženec ostane v prodanem hramu, potem pa mora iz tega hrama oditi; *b*) da je takrat odštel tožnik tožencu aro 15 gld., da je toženec aro sprejel in da sta si tožnik in toženec v dokaz sklenene pogodbe segla v roke z besedami: »Bog daj srečo dobro!«

Toženec temu ugovarja:

1.) da sta se stranki izrecno dogovorili, da se napravi pismena pogodba, 2.) da izpolnitev tožbenega zahtevka ni mogoča, ker je zemljišče vl. št. 165 k. o. Stoperci glasom zemljiške knjige vsled kupne pogodbe z dne 27. februarja 1894. l. lastnina Josip Lorberja, torej tretje osebe, 3.) da je A od sklenenega dogovora dne 20. februarja 1894. l. odstopil, ker je sprejel vrneno dvojno aro, t. j. znesek 30 gld. Pri razsoji treba je najprej pretresovati vpra-

šanje, je-li bila dne 14. februarija 1894. l. sklenena kupna pogodba gledé zemljišča. To vprašanje se mora potrditi. Oblika za pogodbe je v obč. (§ 883. obč. drž. zak.) ali ustna ali pismena brez razločka gledé obveznosti, in tudi za kupne pogodbe, posebno za kupne pogodbe o zemljiščih ni nobene izjeme. Stvarne točke obstanka kupne pogodbe po §-u 1053. in dr. obč. drž. zak. (essentialia negotii) so dane, kajti pogodnika sta bila gledé predmeta in cene v polnem sporazumljenji, razun tega določila sta še čas izročitve, t. j. izpolnitve pogodbe in sklep pogodbe potrdila s tem, da sta dala in vzela aro (§ 908. obč. drž. zak.) in si po obč. navadi segla v roke. Dogovor, da se ima o ustni kupni pogodbi v prihodnji jeseni napraviti pismena kupna pogodba, pomeni le toliko, da sta se stranki na to ozirali, da je za vknjižbo lastninske pravice treba pisma o pogodbi. Pravno ime za pridobitev lastnine pa ustanovi že kupna pogodba za-se, in priznanje tega pravnega imena namerava tožba. Iz tožnikovih pripovedeb se ne da sklepati, da bi smatrali stranki pismeno sestavo pogodbe kot pogoj kupa. Toženec pa v tem oziru ni navedel nobenih dejanskih okolščin. Tožba namerava priznanje kupne pogodbe gledé zemljišča vl. št. 165 k. o. Stoperci in sestavo pisma. Zemljišče obstoji in je predmet prometa, torej se v tožbi ne zahteva nič objektivno nemogočega (§ 878. obč. drž. zak.), na subjektivne zadržke pa se ni ozirati. Gledé 3. točke ugovora je obestransko priznано, da se je toženec dne 20. februarija 1894. l. že skesal in z namenom, da podere kupčijo, ponudil tožniku, da mu povrne dvojno aro. Da tožnik ni prostovoljno odstopil od dogovora, izhaja iz pričevanja toženčeve nesumljive priče Antona Š. in tudi tožnikove priče Marije J., ki oba potrdita, da je A le trdil: »Kar sem kupil, sem kupil, jaz hočem moštvo imeti,« in se branil nazaj vzeti dvojno aro. Gledé na te izpovedbe se tudi prisega ne sme pripustiti. Da pa toženec 20. februarija 1894. l. ni imel pravice odstopiti od pogodbe, in sicer tudi proti plačilu dvojne are ne, izhaja iz tega, ker se je dala svota 15 gld. glasom navedenega pogovora le kot znamenje, da se je pogodba sklenila (§ 908. obč. drž. zak.) in ker toženec sam ne trdi, da je bil pri dogovoru določen znesek 15 gld. kot skesnina na tak način, da sme vsaka stranka proti plačilu tega zneska odstopiti. Akoravno sta se stranki pogodili, da je pismo o tej pogodbi napraviti še le jeseni, ima vendar tožnik, ker se je toženec že

prej protivil izpolnitvi pogodbe, že dne tožbe pravico zahtevati sodnijsko konstatovanje, je li se je sklenila kupna pogodba ali ne.

Na toženčevo apelacijo odbilo je višje deželno sodišče tožbeni zahtevek z rzsodbo z dne 20. septembra 1894. št. 7270.

Razlogi:

Izvajanje v apelacijski pritožbi, da je izpolnitev pogodbe nemogoča, in da je tožba prenačljena, se ne more smatrati odločilnim. V tem oziru sklicuje se le na razloge prvega sodnika, katerim se pripomni, da bi bila stvar toženčeva, sporazumeti se z drugim kupcem in omogočiti tožniku prepis lastninske pravice. Nadalje ni dvomiti, da se zamorejo po §-u 883. obč. drž. zak. tudi ustno sklepati kupne pogodbe o zemljiščih, ki so predmet zemljiške knjige; ali taki dogovori morejo se le tedaj smatrati kot končno sklenene kupne pogodbe, ako sta se pogodnika gledé vseh pogodbenih toček popolnoma zjednila, in je ob jednom tudi namen razviden, da ima že ustni dogovor veljati kot končno sklenena pogodba. V tem oziru najdejo se v pravnih govori dvojbe, ker niso določene bistvene točke, kakor čas, kedaj je plačna kupnina, gledé fizične predaje, poistinitve, ali je prodano zemljišče obremenjeno ali ne. Sicer je pa zelo važen trenutek, namreč izpraznitev stanovanja od strani prodajalca, odvisen še le od naprave pismene kupne pogodbe in sicer od dneva sestave. Ne more se torej trditi, da sta nameravali stranki sestaviti pismo o kupni pogodbi le za to, da bi služilo kot dokazilo pri vknjižbi lastninske pravice v korist tožnika kot kupca. Izplačilo oziroma sprejem zadavka in rokoseg ne moreta biti sama zase merodajna pri presoji pravne opravila. Pravna ustanova zadavka ni med kmetskim ljudstvom tako razvita, da bi se vedno smeli pripisovati izplačilu oziroma sprejemu zadavka pravni nasledki. — Rokoseg sploh ni pravna ustanova, tožnik tudi ne trdi, še manj je pa skušal dokazati, da ima rokoseg kak pravni pomen. Sicer pa ni izključeno, da sta se nanašala oba ravno navedena momenta, ako se jima že pripisuje kak pravni pomen, na pismeno pogodbo, ki se je še le imela skleniti. Kupna pogodba ni bila torej nikdar dovršena med strankama, zato tudi lahko odpade pretresovanje, ali se je pogodba pozneje razdrila ali ne.

Najvišje sodišče potrdilo je z rzsodbo z dne 28. novembra 1894. št. 13829 rzsodbo višjega sodišča iz razlogov istega, katerim je sledeče pridejalo:

Ker je Josip Lorber s pogodbo z dne 27. februvarija 1894. l. kupil od toženca v tožbi omenjeno zemljišče, in je dal, kar se priznava, svojo lastninsko pravico pri tem zemljišči tudi vknjižiti, ni bil tožnik, tudi če je s tožencem prej res sklenil kupno pogodbo gledé tega zemljišča, z ozirom na določbo §-a 440. obč. drž. zak. več vpravičen zahtevati izpolnitev pogodbe in predajo zemljišča, marveč je zamogel jedino le vtožiti škodo, če mu je katera nastala.

Dr. Fr. Poček.

b) Posest posekanega lesa je neodvisna od posesti zemljišča, na katerem so rasla drevesa. — § 344. obč. drž. zak.

France V. posekal je v gozdu »Veliki Ostrožnik« bukev in borovec, ta les obsekal in oklestil ter vrhove odbil in na to pustil les v gozdu ležati. Ko je Anton P. to izvedel, šel je v gozd ter brez privoljenja in brez vednosti Franceta V. ta les vzel in odpeljal za se.

Vsled tega tožil je France V. Antona P. radi motenja v posesti gozda in po njem posekanega lesa.

Mestno del. okrajno sodišče v Lj. odbilo je povsem s konečnim odlokom z dne 30. aprila 1894, št. 9666 tožbeno zahtevo, glasečo se: Tožnik France V. nahaja se v mirni, zadnji, dejanski posesti gozda »Veliki Ostrožnik«, ležečega blizu kraja Toško čelo, kakor tudi v mirni, zadnji, dejanski posesti drevja, oziroma lesa, kateri je na tem delu posekal dne 3. maja 1893. l.; toženec Anton P. motil ga je v tej posesti s tem, da je od posekanega drevja samovlastno vzel in odpeljal jedno bukev in jeden borovec; toženec obsodi se torej, da ima stvar postaviti v prejšnji stan ter se v prihodnje vzdržati vsacega motenja tožniku pristoječe dejanske posesti proti globi za vsak prestop.

Razlogi:

Tožnik dokazati mora zadnjo dejansko posest spornega gozda »Veliki Ostrožnik« in posebno tistega dela tega gozda, kjer sta stala bukev in borovec, katera je tožnik pomladi leta 1893. posekal in oklestil in katera je kmalu potem toženec iz gozda domov speljal, ker se zamore le proti temu dokazu ugoditi tožbi, da priznava toženec, da je tožnika z gori navedenim dejanjem motil v zadnji dejanski posesti navedenega gozda »Veliki Ostrožnik« in v zadnji

dejanski posesti dreves. Kajti, če ne dokaže tožnik zadnje dejanske posesti zemlje, na kateri sta stala po njem posekana bukev in borovec, se sploh trditi ne more, da je prišel z oklestenjem in posekanjem dreves on v zadnjo mirno pristno posest istih in, da ga je potem motil toženec z odpeljanjem teh dreves, ki se je vršila po izpovedbi prič kakega pol meseca po tem, ko sta se drevesi posekali; tudi je pripomniti, da je toženec takoj, ko je izvedel o tem sekanji, šel na prepirni svet ter dal isti premeriti. Uvažujé torej, da je toženec sicer samolastno vzel drevje iz gozda, da se pa to dejanje po izidu zaslišanja prič in po lastni izpovedbi tožnikov, da je toženec pred dvema letoma na spornem svetu z smreki nekemu Riflju prodal in torej posestno dejanje izvršil, tožnik pa nikakor ni dokazal zadnje dejanske posesti spornega gozda, ker priča Marija V. ne ve povedati, kedaj je tožnik zadnjič na spornem svetu sekal les in ker priča Marija H. za zadnjih 10 let sploh ničesar ne ve o posesti prepirnega sveta in ker druge priče iz lastne vednosti gledé posesti tudi ničesar povedati ne vedo, mej tem, ko priča Gregor Prek jednako s tožnikom potrdi, da je Riflju, ki je les od toženca predlanskim kupil, tudi smreki na spornem svetu v posekanje odkazal, — ne more smatrati za motitev kake tožnikove posesti, temveč le kot dejanje v zmyslu §-a 344. obč. drž. zak., pridržati si in čuvati posest.

Vsled pritožbe tožnikove je višje deželno sodišče v Gradci z odločbo z dne 20. junija 1894, št. 6017 konečni odlok prve instance deloma potrdilo, deloma pa spremenilo, ter razsodilo tako-le:

Tožnik France V. nahaja se v mirni, zadnji, dejanski posesti onih dreves, oziroma onega lesa, kateri je dne 3. majnika 1893. l. posekal v delu svojega blizu kraja Toškočelo ležečega gozda »Veliki Ostrožnik«; toženec Anton P. ga je v tej posesti motil s tem, da je od posekanih dreves jedno bukev in jeden borovec samolastno vzel in odpeljal, toženec mora prejšnji stan napraviti in se v bodoče vsake take motitve tožnikove posesti vzdržati proti izvršilu.

Nasprotno se pa nadaljnja tožbena zahteva: »Tožnik nahaja se v zadnji, mirni, dejanski posesti dela svojega blizu kraja Toškočelo ležečega gozda »Veliki Ostrožnik«; toženec ga je v tej posesti motil s tem, da je jedno bukev in jeden borovec tam vzel in odpeljal« — se pa odbija.

Troški I. stopinje obeh spornih strank se mejsobojno pobotajo, nasprotno pa ima toženec tožniku v 14. dneh proti izvršilu povrniti polovico rekurznih troškov.

Razlogi:

Kar se tiče spornega gozda samega, se tožniku dokaz njegove po tožencu prerekane dejanske posesti ni posrečil. To je zadostno obrazloženo v prvem odloku in je tudi tožnik priznal v rekurzu. Vpravičeno je torej odbil prvi sodnik tisti del tožbene zahteve, ki meri na varstvo posesti imenovanega sveta kot tacega. V tem pogledu bilo je konečni odlok potrditi, ker nedostaje bistvene potrebščine za zahtevano sodno varstvo t. j. tožnikove posesti. Drugačnja pa je stvar gledé tistega dela tožbene zahteve, ki se peča s tem, da je toženec odvezel in odpeljal po tožniku v spornem delu gozda posekani bukovi in borovi les. Neoporečeno je, da je tožnik napominani drevesi posekal, obsekal in oklestil ter vrhove odbil. S tem storil je vse potrebne priprave, da omenjeni drevesi, katera je začasno pustil v gozdu ležati, v njihovih posameznih delih na svojo korist in v svoj prid upotrebi. Ravno s temi dejanji pa je tožnik dejansko in očitvidno stopil v posest omenjenih dreves (§-a 312. in 315. o. d. z.). Ker je pa toženec le-ti drevesi na gozdnem skladišči brez tožnikovega dovoljenja vzel in za sebe odpeljal, je s tem nedvojbeno samovlastno posegel v tožnikovo posest, ki je vsled priznanja onih dejanskih okolnosti dokazana. Na tem ne more prav nič izpremeniti okolnost, da tožnik ni zmogel dokaza o dejanski posesti tistega sveta, na kojem sta stali po njem posekani drevesi, kakor tudi ne okolnost, da od časa posekanja dreves pa do tistega časa, ko je toženec drevesi odpeljal, še ni pretekla doba 30 dnij. Kajti vsled posekanja t. j. vsled odločitve od tal prenehali sta drevesi biti pritiklina tistega sveta (§ 295. o. d. z.), nego sta postali samostojni premičnini, koji je kot taki torej treba posebej pridobiti si v posest. Le-ta zadnja pridobitev posesti pa ni vezana na nobeno določeno dobo imetja, nego je zavisna jedino le od tega, kedaj in kako se dejansko stopi v posest. Neodločujoče je torej, če od početka tožnikove posesti do odvzetja dreves po tožencu še ni preteklo 30 dnij, to pa tem bolj, ker je z določbo §-a 2. ces. nar. z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. ustanovljena le doba tožbenega zastaranja v provizorični posestni pravdi. Toženec je imel torej jedino le pravico, tekom omenjene 30 dnevne dobe svojo do-

zdeveno posest spornega gozda s potrebnimi dokazi te posesti napram današnjemu tožniku vtožiti, nikakor pa ni imel prav, ker je samolastno in sam vrnil se v posest omenjenih dreves in to tem manje, ker niti ne trdi, niti ne dokazuje, da bi bila sodna pomoč prišla prekasno, če bi bil opustil odpomoč na lastno pest (§-a 19. in 344. o. d. z.). Toženec je potemtakem vsekako motil tožnikovo posest na spornih drevesih s svojo samolastnostjo in je bilo radi tega v tej točki, prenaredivši prvi odlok, tožbi ugoditi. V zmislu §-a 25. zakona z dne 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. bilo je obojestranske troške I. stopinje mejsobojno pobotati, ker se ne more reči, da je ta ali ona stranka popolnoma zmagala ali popolnoma propadla. Delni uspeh tožnikove pritožbe vpravičuje prisoditev polovice rekurznih troškov.

Najvišje sodišče je revizijski rekurz toženca Antona P. z odločbo z dne 24. avgusta 1894, št. 10071 zavrglo in višjesodno odločbo v meritornem delu in tudi gledé izreka o troških povsem potrdilo na podlogi njenih stvarnih in zakonitih razlogov. Pripomnilo je z ozirom na revizijske navedbe, da v predležčem slučaju o dovoljeni samosvoji odpomoči v zmislu §-a 344. o. d. z. govora biti ne more, kajti taka odpomoč mora imeti za podlogo naskok, kojega se na noben drug način ubraniti ni moči, tukaj se pa temeljem aktov ne more trditi, da toženec ni imel za svoje varstvo nobene druge poti in nobenega družega sredstva, nego to, da je že 14 dni prej posekani in v gozdu zloženi drevesi brez tožnikovega dovoljenja odvezel.

Dr. J. K.

e) Bona in mala fides pri motenji posesti? — Animus turbandi? — Kedaj je odgovoren gospodar za motenje posesti, katero je zakrivil njegov delavec?

Okrajno sodišče v Cirknici je z odlokom z dne 26. julija 1894, št. 2837 odbilo sledeči zahtevek: Toženec V. mora 1.) pripoznati, da se nahaja tožnik M. v zadnji dejanski posesti gozda »na Črnem vrhu«⁶ parc. št. 2031, in osobito v posesti pravice, posekati tam stoječa devesa; 2.) pripoznati, da je motil tožnikovo posest, ker je v času od 4. do 13. junija 1894. l. posekal tam dve hoji, ter 3.) opustiti vsako posestno dejanje v tem gozdu, sicer bi mu sodišče naložilo za vsak slučaj primerno globo.

Razlogi:

Na »Črnem vrhu« v gornjem delu prostornega gozdovja mejita tožnikova parcela št. 2031 in parc. št. 2032, lastnina Frana O. Le-ta pa je prepustil s kupno pogodbo svojo parcelo tožencu, da poseka tam rastočega lesa, kolikor je dovoljeno po zmislu gozdnega zakona. V celem gozdu »na Črnem vrhu« raste pa enaka hojevina sposobna za posekanje, to pa na parceli tožnika in na parceli Frana O. — Tožnik je posedoval do sedaj svojo parcelo mirno in izključljivo. Ko je pa dal toženec po svojih delavcih leta 1894. sekati les na parceli št. 2032, je delavec Janez P. v času od 4. do 14. junija 1894. l. posekal tudi hoji stoječi daleč preč od meje, na tožnikovi parceli št. 2031. To vse je dokazano po priznanji obeh strank. S tem dejanjem delavca P. motila se je pa po mnenji tožnikovem njegova zadnja posest gozda parc. št. 2031. Po §-u 5. ces. naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. mora tožnik dokazati razun svoje mirne zadnje posesti tudi, da ga je motil toženec v posesti s tem, da je posekal toženčev »reprezentant« Janez P. časi od 4. do 14. junija 1894. l. obe hoji na parc. 2031. V tem slučaju je pa le dejanje dokazano, namreč, da je posekal Janez P. res dve hoji. Dognano pa ni, da je nastala s tem nevarnost posesti tožnikovi ali da vsebuje to posekanje označeno kot »motenje posesti« v istini možnost kake nevarnosti za tožnikovo posest. Za pridobitev posesti treba po zmislu §-a 312. obč. drž. zak. izvrševanje posestnih dejanj cum animo rem sibi habendi. Dejanje samo — posekanje — se pa ni vršilo v le-tem slučaju — kakor izhaja iz izpovedeb zaslišanih prič — s tem namenom, pač pa bona fide in sicer vsled zmote o mejah, katero je zakrivil Janez P. Torej se pa tudi ne more reči, da bi bilo kvarno ali nevarno tožnikovi posesti parcele št. 2031. Ker je torej jasno, da se ni vršilo omenjeno dejanje od strani toženca motilnim namenom (animo turbandi) se tožbenemu zahtevku ne more ugoditi; to pa tudi ne gledé pripoznanja zadnje dejanske posesti, ker se le-ta niti ni ovirala, ker ni prepirna, ker manjka gledé nje vzroka do tožbe.

Ta odlok je vsled rekurza tožnikovega razveljavilo višje deželno sodišče Graško z odločbo z dne 30. avgusta 1894, št. 8311 ter ugodilo tožbi povsem.

R a z l o g i.

V postopanju radi motene posesti, urejenem po ces. naredbi z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. merodajne so edino-le okolnosti, ki se tičejo zadnje dejanske posesti ter motenja. Po priznanji toženca je dokazano, da se nahaja tožnik v zadnji dejanski in izključljivi posesti parcele št. 2031, posebno pa »gornjega dela«, ter da je delavec, katerega je najel toženec za posekanje lesa, v času, navedenem v tožbi, le-tam posekal dve hoji. To dejanje znači se pa samovlastnim poseganjem v tujo posest. Vsled tega sme motenec zahtevati po zmislu §-a 339. obč. drž. zak. da se prepove tako motenje. Znak samovlastnosti pa ne primanjkuje dejanju, o katerem se tu razsoja. Tudi mu ne odvzame tega značaja zmeta, ki se je pripetila. Toženec je odgovoren za dejanja svojih delavcev, ki so sekali vsled njegovega povelja in njemu v prid. On bi moral skrbeti, da se ne pripeti prekoračenje mej ter tako znatno poseganje v tujo posest, kakor se je zgodilo vsled posekanja dveh velikih hoj. Ne more se izgovarjati s tem, da je nekaterim delavcem splošno ukazal, naj pazijo na meje, ko je vender zanemarjal skrbeti, da se delavcem natanko pokaže, kje je meja, ter nadzoruje potem izvrševanje tega ukaza po delavcih. Da je pa bila meja natanko označena tako, da je smatral gozdar nepotrebnim dalje razkazovanje mej, ima nasledek, da se mora izreči pomoto delavca P. še manj odpustljivo. Način pa, kako se je le jako površno pokazalo delavcu P. prostor, kjer ima delati, je velika malomarnost, ker se niti v najmanjšem ne briga za tujo posest. Tožnik je imel torej dovolj vzrokov zahtevati sodnega zaščita za svojo hudo oškodovano posest, posebno pa, ker se do dostavljene tožbe od toženčeve strani ni ničesar storilo, kar bi zadostno jamčilo za to, da se motenje ne ponavlja ter plača odškodnina.

V svojem revizijskem rekurzu poudarjal je toženec, da se more smatrati motenjem posesti le dejanja, s katerimi si pridobi — ako se ne toži v dobi 30 dnij a tempore scientiae — motilec posest; — da je torej pred vsem potrebno, da ima dejanje, v katerem je baje motenje, znaka, ki sta potrebna za pridobitev posesti same — ta pa sta corpus possessionis in animus possidendi. (rem sibi habendi.) Le ako je torej to dvojje dognano, more se govoriti o motenji posesti. Posekanje hoj se je pa vršilo v tem

slučaji le vsled zmote delavca P. Po tem dejanji ne bi mogel dobiti nikoli gospodar posesti prepirnega sveta, torej se tudi ne more govoriti o motenji posesti. Pred tožbo, pravi dalje pritožitelj, ni imel pojma o posekanji hoj, ker je to izvedel še le po tožbi. Takoj na to javil je tožniku, da mu hoče povrniti škodo, katero je delavec povzročil. — Sicer pa delavec P. ni sekal v dotičnem kraji na njegov ukaz. Najel ga je bil temveč za povsem drug gozd. Ko je pa P. izvršil tam svojo delo, vrnil se je še tu, ter tako brez vednosti toženca delal, torej tudi ne more biti le-ta odgovoren za to, kar stori P. pri delu, v katero se je vrnil brez vednosti gospodarja, in celo proti njegovemu ukazu.

Z naredbo z dne 30. oktobra 1894, št. 12110 potrdilo je najvišje sodišče izrek II. instance.

Razlogi.

Sklicevati se je pred vsem na razloge višjega sodišča, ki so prikladni zakonu in dejanskemu položaju. Vrh tega je pa še poudarjati, da pristojna posestniku po §-u 339. obč. drž. zak. pravica iskati sodne pomoči proti vsakemu samovlastnemu motenju njegove posesti. V zmislu §-a 5. ces. naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. pa ni preiskovati vprašanja gledé poštenosti ali nepoštenosti. Iz tega sledi, da ima posest kot taka brez ozira na zavest motilca o brezpravnosti njegovega ravnanja pravico, zahtevati sodno zaščit proti vsakemu samovlastnemu posezanju. Namen pa motiti tujo posest ni neizogibno potreben za ucin motenja. Tudi oni, ki dela bona fide, ne more se odtegniti nasledkom, izrečenim v navedenih zakonitih določbah. Za dejanje delavcev, najetih za posekanje lesa, je toženec tembolj odgovoren, ker je bilo — kakor poudarja višje sodišče po pravici — prepuščeno dobri volji delavcev, hočejo li spoštovati tuje meje ali ne, kajti le-te se jim niso dovolj jasno označile ter tudi se ni pazilo, kako izvršujejo njim odkazano delo. Po tožencu navedeno priznanje ter zagotovilo, da hoče škodo poravnati, pa ni zadostno, da bi ustvarilo tožbo nepotrebno, ker nima namena, doseči le priznanja posesti, temveč tudi, da se izda sodna prepoved v zabranitev nadaljnjega motenja. Konečno pa ne gledé

na to, da je toženec šele v revizijskem rekurzu, torej prepozno navedel, da ni ukazal delavcu P. sekati v tožnikovi parceli št. 2031 bližnjem delu, je ta trditev tudi vsled tega brez pomena, če se pomisli, da so priče izpovedale, da je tudi P. bil v toženčevi službi, da je le-ta sicer začel sekati v drugem gozdu, potem pa opustil tam delo vsled ukaza toženčevega nadzornika O. ter nadaljeval delo v bližini prepirnega sveta. Torej se je morala odločba II. instance potrditi.

Dr. S.

d) Po svoji krivdi od mize in postelje ločeni zakonski drug nima pravice do primerne vzdrževanja po §-u 796. obč. drž. zak.

Tožbeno zahtevanje: a) tožnici M. A. udovi rajnika E. N. gre, dokler se iznova ne omoži, primerno vzdrževanje iz njegove zapuščine, počenši od 1. marcija 1891. leta, to je od dne njegove smrti do njene smrti; b) toženka Rožica N. kakor dedič rajnika E. N. dolžna je dajati tožnici primerno to vzdrževanje 50 kr. na dan, v mesečnih predplačnih obrokih 15 gl. od 1. marcija 1891. leta, to je od dne smrti E. N. do njene smrti, odnosno dotlej, da ne stopi v drugi zakon — odbilo je deželno sodišče tržaško z razzodbo z dne 11. aprila 1894, št. 2068 iz teh-le

razlogov:

Obedve stranki soglašata v tem, da je E. N. tožničin zakonski drug, umrl dne 1. marcija 1891. leta, da je njegova zapuščina bila prisodila se temeljem poslednje njegove volje današnji toženki, da sta imenovana oba soproga v poslednjih dvajsetih letih živela ločena od mize in postelje in da že imenovani oporočnik ni poskrbel niti v svoji oporoki, niti drugim potom za vzdrževanje svoje soproge, današnje tožnice. Vsled tega je, opiraje se na določila §-a 796. obč. drž. zak., vložila tožbo zaradi primerne vzdrževanja. V tožbi stavljenemu zahtevanju upira se toženka trde, da je tožnica po svoji krivdi bila ločena od svojega moža in da jej vsled tega ne gre iz njegove zapuščine nikakoršna pravica do primerne vzdrževanja. Po določilu §-a 796. obč. drž. zak. gre zaostalemu zakonskemu drugu, dokler ne stopi v drugi zakon, primerno vzdrževanje iz zapuščine

umrlega zakonskega druga, ali po istem zakonitem določilu ne gre taka pravica onemu zakonskemu drugu, ki je bil po svoji krivdi ločen od svojega zakonskega druga. — Ker to zakonito ustanovilo ne določa, da bi imel ločitev od mize in postelje z razsodbo proglasiti v to poklicani sodnik, treba je sklepati, da se sme tudi v tem postopanju preiskovati, ni-li zakonski drug, primerno vzdrževanje zahtevajoč, kriv ločitve od drugega zakonskega in da se sme dosledno izreči o tem tudi v tem postopanju stvari odgovarjajočo sodbo. Tožnica priznava sama, da jej je njen soprog dvakrat ali trikrat iz Aleksandrije pisal, ne bi li prišla k njemu tja in kakor žena živela z njim, da pa ona nikakor ni hotela iti za njim in zagovarja to svoje vedenje s tem, da jo je njen soprog le za to vabil tja, da bi se osvobodil lepim načinom neke svoje priležnice in da bi zakonsko svojo drugo, komaj iznebiti se one ženime, iz nova odpravil od sebe, kakor jo je bil že v Trstu zapustil pred leti. Ako bi se hotelo imeti celo vpravičeno današnjo tožnico, da ni šla za soprogom v Aleksandrijo, češ, da tamkaj ni bilo šol za njene otroke in ker bi vožnja po morji in afričansko podnebje bilo škodovalo njenemu zdravju — smatrati je vsa ta navajanja golimi izgovori, ako se ozira, da se njen soprog ni bil preselil svojeglavno iz Trsta v Aleksandrijo, nego da ga je tja poslalo ravnateljstvo društva, pri katerem je služboval, kakor je dokazano enoglasnimi izpovedbami raznih nesumnih svedokov, in da mu je bilo pokoriti se odnosnemu nalogu, ako ni hotel izgubiti svoje službe in da tožnica ni hotela, kakor sama priznava, iti k njemu, ko je iz Aleksandrije nazaj prišedši nastanil se v Trstu. V opravičenje tega svojega vedenja navaja sicer, da je živel takrat njen soprog z neko drugo priležnico in da bi z le-to vred nikakor ne mogla živeti po določbah §-a 44. obč. drž. zak., a o vsem tem ni navedla prav nobenega dokaza. Ker torej ni dokazano, da je pokojnik E. N. odpravil hudomušno od sebe današnjo tožnico in ker se iz vse pravde razvidi, da je, njega radovoljno zapustivši, živela vsled tega po svoji krivdi od njega ločena, ni možno prisoditi jej temeljem §-a 796. obč. drž. zak. nika-koršnega vzdrževanja iz zapuščine rajnega njenega soproga.

Tožnično apelacijo zoper to razsodbo odbilo je višje de-želno sodišče v Trstu z odločbo z dne 21. junija 1894, št. 2374 s temi le

r a z l o g i :

Opirajoč se v bistvenosti na razloge prve instance in oziraje se, ker se mora določilo §-a 796. obč. drž. zak. zaradi splošnjega besedila tolmačiti v zmislu, da vsaka ločitev od mize in postelje, in ne samo ona, katero izreko pristojni sodniki, jemlje zakonskemu drugu, kateri je kriv, pravico, katero mu podeljuje navedeno zakonito ustanovilo, ne more se govoriti o tem, da bi ne bila smela prva instanca proglasiti v tem postopanju tožničine krivde gledé njene ločitve od rajnega njenega zakonskega druga.

Izvenredno tožničino revizijo odbilo je najvišje sodišče na Dunaji z odločbo z dne 27. septembra 1894. št. 11399 opirajoč se na določbe dvorn. dekreta z dne 15. februarija 1833. št. 2593. z. j. z., ker ni videlo v rabsodbah nižjih instanc ni očite krivice, ni protizakonitosti.

T.

e) Dovolitev v pripis parcele k nasprotnikovemu zemljišču, ki se je dala, ko so se popravljale nove zemljiščne knjige, se ne more smatrati uporom zoper ono vknjižbo, katera postane pravomočna po preteklem oklicnem roku v zmislu člena 11. zakona z dne 25. julija 1871, št. 96, drž. zak. — Takšne vknjižbe ne gre izpodbijati niti z ustnimi niti s pismenimi ugovori, ki so se napravili baje pred ono dovolitvijo, kateri se po vrhu ne ujemajo s pismeno pogodbo, napravljeno pred ono izjavo. (§ 887. obč. drž. zak.)

Tožbenemu zahtevku glasečemu se:

Toženec je dolžan pripoznati, da je parcela št. 678/50, napačno 714/1, kat. obč. Selske lastnina tožnikov; dovoliti odpis te parcele od zemljišča vlož. št. 17 kat. obč. Selske, otvoritev novega vložka in vknjižbo lastninske pravice na ime tožnikov, odnosno mesto tega plačati 200 gld. in v slehernem slučaju tožne stroške v 14. dnevih, da se izogne izvršilu — je ugodilo okrajno sodišče v Ž. z rabsodbo z dne 12. aprila 1894, št. 520; višje deželno sodišče v G. pa je tožbo zavrglo, ter nasprotno z rabsodbo z dne 4. julija 1894, št. 5633, obsodilo tožnika v plačilo stroškov, in sicer iz sledečih razlogov:

Zahtevak tožnikov, katera sedaj dejansko posedujeta in uživata parcelo št. 678/50 kat. obč. Selske, naperjen je proti tožencu kot

zemljknjižnemu posestniku. Ta zahtevk ima značaj lastninske tožbe naravnega posestnika proti zemljknjižnemu posestniku in je torej dolžnost tožnikov dokazati, da sta lastnika te parcele, da sta jo pridobila s poštenim in pristnim naslovom kot pravna naslednika U. P., kakor tudi, da je bila poslednja lastnica. Tožencu ne gre nakladati dokazilnega bremena, ker se nanaša na zemljknjižni vpis. Le-tá pa se je izvršil o priliki naprave nove zemljiške knjige, kateremu se priznано stranki nista uprli v zakonitem roku, kateri se je izvršil celo na podlagi zaslišanja vdeležencev. Velevažen je v tem oziru zapisnik, sestavljen o priliki naprave nove zemljiške knjige. — Pravna sprednica tožnikov, U. P. je zaslišana izrecno izjavila, da ne ugovarja pripisu navedene parcele k toženčevemu zemljišču: poprej R. št. 349 graščine Ž. sedaj vloži. št. 17 kat. obč. Selske. — V smislu zakona z dne 25. julija 1871, št. 96. drž. zak. smatra pa se pravim zemljknjižnim vpisom — vknjižba, katera se je izvršila vsled privolitve zjedinjenih strank, ali proti kateri se vsaj ni ugovarjalo v zakonito določenem roku. Izpodbijati bi se mogel takšen vpis le s stvarnimi pravnimi razlogi, kar pa tožnika nista niti dognala, niti le poskusila. — Gledé navedene izjave U. P., katero je dala v zapisniku z dne 15. marcija 1885 l., pa se ne more oponašati tožencu zle vere. Pismena kupna pogodba, katero sta napravila tožnika z U. P. dne 18. avgusta 1885. l. po oni izjavi o priliki naprave nove zemljiške knjige, torej takrat, ko že ne bi smela več razpolagati U. P. z ono parcelo, katero je izročila z vso domačijo vred že davno poprej tožencu — ne more služiti tožnikom v nikako dokazilo, ne gledé na to, da se je ona kupna pogodba izvršila tedaj, ko je bil že toženec zemljknjižni lastnik napominane parcele, ker celo iz slednje pogodbe ni razvidno, je-li ona parcela slična s spornim predmetom. V repliki trdila sta sicer tožnika, da je toženec podkrižal leta 1880. pred županom K. odpoved na sporno parcelo št. 678/50. Ne gledé na to, da tožnika te odpovedi nista predložila, se ne more uvaževati to trditev, ker se je baje ta dogodek vršil leta 1880., kateremu je sledila ona izjava U. P. leta 1885. o priliki naprave nove zemljiške knjige. Toženčev vpis se torej ne more smatrati neveljavnim niti v oblikovnem, niti v stvarnem oziru, ter se je moral nasproti prvej rzsodbi zavriniti tožbeni zahtevk.

Najvišje sodišče na Dunaji je potrdilo z odločbo z dne 2. oktobra 1894. št. 11.238, rzsodbo višjega deželnega sodišča, za-

vrnivši revizijo tožnikov iz razlogov višjega sodišča prikladnih kakor stvarnemu položaju tako tudi zakonitim določilom, uvažuje nasproti revizijske pritožbi, da U. P. o priliki lokalne poizvedbe, ki se je odredila v svrhu naprave novih zemljiških knjig na dan 14. marcija 1885. l., ni ugovarjala pripisu parcel št. 714 in 678/50 kat. obč. Selske k toženčevemu zemljišču R. št. 349 graščine Ž. — Izjava, da si pridržuje pravice do parcele št. 678/50, ni uničila dejstva, da se je ta parcela temeljem njene izjave pripisala v novejši zemljiški knjigi vložku št. 17 kat. obč. Selske, ter da ni nikdo ugovarjal temu vpisu do oklicnega roka, s čemer je zadobil ta vpis v zmyslu člena 11. zak. z dne 25. julija 1871, št. 96. drž. zak. moč pravega zemljeknjižnega vpisa.

Dr. R. Bežek.

f) Določila §-a 817. obč. drž. zak. in §-a 161. zap. pat. ne pripuščajo nikakega dvoma, da za delitev in zaposedbo dedščine obstoječi propisi ne veljajo za volila.

Dne 25. februarija l. 1893. zamrla J. M. je v odstavku 5. svoje pismene oporoke odredila: »Volim svojim najbližjim sorodnikom z očetove in z materine strani 10.000 gld., katere je le-tem po glavah v enakih delih porazdeliti.«

Tekom zapuščinske razprave je pooblaščenec k temu volilu oglasivših se legatarjev predložil zapuščinskemu oblastvu izkaz volilnojemnih vpravičencev, proseč, da se po njem kot legatarji izkazana desetorica oseb priznajo legatarji po J. M. in se jim prisodi denarno volilo v enakih delih.

Deželno sodišče v L. je z rešitvijo z dne 22. maja 1894, št. 4548 na podlagi prošnji priloženih listin 10 označenih oseb zapustnici v tretji stopnji sorodnimi priznalo z dostavkom, da jim je prosto po izkazanem vzajemnem soglasji prositi za izročitev volila, — vendar ne krateč pravic morebitnim nadaljnim sorodnikom. Nasprotno pa je prošnjo za določitev k temu denarnemu volilu poklicanih najbližjih sorodnikov odklonilo, ozirajoč se na § 40. obč. drž. zak., ker je ob morebitnih nasprotujočih si zahtevkih interesentom v tem slučaju v smislu §-a 2., št. 7. in §-a 18. ces. patenta z dne 9. avgusta 1854, št. 208. drž. zak. prepustiti, da nastopijo pravni pot.

Legatarji so proti temu odloku v celoti po svojem zastopniku vložili rekurz, v katerem trdijo, da mora zapuščinsko oblastvo njihov izkaz sorodstva in njihov zahtevek volila uprav tako, kakor se ozirom dedičev vrši izrecno, brez pridržka in določno priznati ali odkloniti; pogojnega priznanja zakon ne pozna, pa bi bilo tudi brez praktične vrednosti. (§-i 799., 810., 819., 682. in 559. obč. drž. zak.) — O dedinski pravici in takisto o zahtevku volila vsacega posameznega interesenta mora se pred sodiščem obravnavati in sicer po določenih oficijoznega postopka, ne pa po procesualnih normah. To kažejo §-i 122., 123., 124., 145., 149. zap. pat., kateri govoré o sodnem priznanji dediških in legatarskih zahtevkov. Torej naj zapuščinsko oblastvo zahtevek legatarjev v zmislu zakona in oporoke zapustnice reši, ne da bi vprašanja o izključnem vpravičenji izkazanih sorodnikov pustilo nerešenega. Dalje protivijo se določilo, da bi stoprv po izkazanem vzajemnem soglasji smeli prositi izročitve volila, ker jih zapuščinsko oblastvo ne more siliti, da se izvensodno poravnajo, dalje ker more vsak njih posamezno prositi izročitve volila negledé zahtevkov drugih, in slednjič, ker je to v istem oficijoznem postopku določiti, češ, da strogo k temu pripada.

Višje dež. sodišče v G. pa je z odločbo z dne 9. avgusta 1894, št. 7916 ta rekurz zavrglo in rzsodilo prvega zapuščinskega oblastva potrdilo s sledečimi

r a z l o g i :

Izpodbijanega odloka pristavek, da se predloženi izkaz ne krateč morebitnih nadaljnih volilojemnikov prizna, ne more pravic pritožnikov kratiti, niti njihovo pritožbo provzročiti, ker bi bil tudi brez tega pristavka zapuščinski sodnik zavezan, da do časa, ko se izplačilo volila izvrši, uvažuje morebitni poznejši zahtevek. Nadalje v slučaju mejsebojnega dogovora vseh legatarjev glasom besedila izpodbijanega odloka izročitve volila itak nič ne ovira. Na drugi strani pa se je ta dogovor vpravičeno zahteval kot pogoj izročitve, ker je odločitev vprašanja, kateremu zapustničinih sorodnikov z očetove ali z materine strani pristoja volilo in v kakih razmernih deležih smejo isto zahtevati, odvisno od pretresanja spornih pravnih vprašanj in dejstev in bi se torej glasom §-a 2., št. 7. ces. patenta z dne 9. avgusta 1854, št. 208. drž. zak. ne mogla izvršiti oficijoznim potom.

Tudi proti temu odloku pritožili so se legatarji in vložili ničnostni rekurz.

Utesnitev prve in druge stopnje vidi se jim v nasprotju s spisi in protizakonita, češ, da so dokazali v izkazu sorodstva, da razven navedenih sorodnikov zapustnice nihče ne živi niti z očetove niti z materine strani; zato se ne more nihče več kot volilobjemnik upoštevati. Določila o izkazu dedinskih vpravičencev upotrebili in upravo- močiti je tu per analogiam, ker jim mora sodišče, če jih je lega- tarje priznalo, tudi določiti delež, kakor dedičem. Vsaj so uprav oni izveli dokaz samo-vpravičenja in sedaj ne morejo niti svojevoljno niti dogovorno sami določati deležev, niti se radi izročitve volila pogoditi. Oba odloka torej prav naravnost nasprotujeta določilom §-ov 170. in 171. zap. pat., katera naj se tu uveljavijo analogno, kakor pri dedičih in razdelitvi dedščine. Glasom §-ov 797. in 799. obč. drž. zak. mora se o dedinski pravici pred sodiščem razpravljati in sodišče izvršiti mora izročitev v pravno posest. Inkosekventno pa bi bilo, ko bi bil zakonodavec hotel nalagati to postopanje le dedičem, a bi opráščal legatarje oficijoznega postopka pri sodišču.

Najviše sodišče odbilo je končno z odlokom z dne 30. oktobra 1894, št. 12818 tudi leta ničnostni rekurz s sledečimi

razlogi:

Pogoji §-a 16. ces. patenta z dne 9. avgusta 1854, št. 208. drž. zak. — v katerih jedino bi bilo izredno pravno sredstvo do- voljeno — se v tem slučaju ne izpolnijo: Izpodbijana odloka nasprotno odgovarjata položaju spisov in zakonu. Pripomniti je le še, da določila §-a 817. obč. drž. zak. in §-a 161. omenjenega ces. patenta ne pre- puščajo nikakega dvoma, da za delitev in zaposedbo dedščine obstoječi propisi ne veljajo za volila.

Kazensko pravo.¹⁾**Osebo, katera je bila že enkrat k nečistosti zapeljana, možno je iz nova zapeljati in nadaljevati to zapeljavo tudi po prvem činu**

Nedoletna, za časa pričujoče pravde 22 let stara A je do zadnjega časa živela pri svojem očimu B-ju. L. 1888. ali pa že okoli sv. Martina l. 1886., kakor je pričala A sama, zapeljal je B to svojo ondaj 16 oziroma ne še uprav 15letno pasterko, da se mu je telesno udala in od onega časa sem jo je očim rabil, kakor da je njegova žena. Sad tega občevanja so bili trije otroci, katerih zadnji pa je kmalu umrl. — To nenravno življenje B-jevo je bilo znano po vsej občini in varstveno oblastvo je v posledici ukazalo, da se mora A odstraniti iz hiše svojega očima.

Varuh obeh še živečih nezakonskih otrok je potem tožil B-ja na pripoznanje očetstva in z razsodbo m. del. okrajnega sodišča v L. z dne 8. marca 1892, št. 4921 sta se pripustili glavni prisegi o tem, da se ni obtoženec v kritičnem času, ali sploh kedaj spolno združil z A.—B. je na razsodbo prisegel, dasiravno se je po vsej občini znalo, da je oče teh otrok in akopram je skrbel za otroka, dokler je bila pasterka v njegovi hiši.

C. kr. državno pravdnništvo v L. je na to kot javni obtožitelj naperilo tožbo proti B-ju in predlagalo, da se obtoženec obsodi mej drugim tudi hudodelstva zapeljave k nečistosti po §-u 132., odst. III. k. z.

Deželno sodišče v L. je z razsodbo z dne 6. septembra 1894, št. 8938 ugodilo tej obtožnici in obsodilo obtoženega B-ja hudodelstva zapeljave k nečistosti v zmislu §-a 132., odst. III. k. z. storjenega s tem, — ker je zapeljal osebo, zaupano njegovi skrbi in njemu v izrejo, da je kako nečisto delo storila in trpela.

¹⁾ Opomba. Pri kazenskem slučaju, kateri se je priobčil v zadnji (12.) številki lauskega letnika našega lista, izostal je po tretjem odstavku po pomoti stavčevi cel odstavek, kateri se glasi:

«Deželno sodišče v Lj. je z razsodbo z dne 10. oktobra 1893, št. 10511 obsodilo po predlogu javnega obtožitelja obtoženca B-sa hudodelstva javnega nasilstva po §-u 83. k. z. storjenega s tem, da je v jutro 29. aprila t. l., odvezavši vrata, oborožen pridrl v stanovanje družega in ondi na njegovih domačih ljudeh silo delal.»

Čast. gosp. čitatelji blagovolijo naj popraviti neljubo pomoto.

Razlogi:

Obdolženec je kriv tega hudodelstva, ker je svojo pri njem živečo pasterko zapeljal, jo k nečistemu dejanju pripravil. Ona sama pričuje, da se je, ko je k njej v ta namen prišel, branila in, da se je le na silno prigovarjanje obtoženčevu, ki jej je tudi pretil, da ne sme več pred njegove oči, če se brani ali pove komu o tem dejanji, — pa, ker je bila mlada in neumna, udala. Razmerje mej očimom, ki vodi, kakor sam pripozna, vse hišno gospodarstvo, in mej pasterko, ki pri njem živi, je pač samo po sebi tako, kakeršno zahteva § 132. k. z., ker je pasterka, kakor sploh cela obitelj, očimu v skrb in izrejo izročena, oziroma zaupana. Obdolženec trdi sicer, da je to hudodelstvo ugasnilo po zastaranji, da spada v obseg nezastarane dobe le čas do 17. avgusta l. 1887., to je do petoletja pred krivo prisego, in opira to svojo trditev na to, da je zapeljava jednoten čin, ki se ne da nadaljevati. V tem slučaju pa bi se bila zapeljava učinila po lastnem izpovedanji A že l. 1886., torej pred onim dnem in je zastarana. Nasprotno meni sodišče, da sega pač doba zastaranja do 17. avgusta l. 1887., res je, da je obdolženec zapeljal svojo pasterko pred istim dnem, dokazano pa je tudi, da jo je spolno rabil še po onem dnevu in sicer do l. 1893. Ker pa je to hudodelstvo nadaljevalnega značaja, more pričeti zastaranje stoprv po zadnjem činu, torej stoprv od l. 1893. sem. Tudi je pomisliti, da je tu v vsakem pojedinem činu, ne le v prvem, marveč tudi v vsakem sledečem zapeljava del čina in je trditev, da jednič k nečistosti zapeljane osebe ni možno zapeljati več, neosnovana.

Obsojenec B je proti tej sodbi o pravem času oglasil in vložil pritožbo ničnosti, opirajoč se na dejstvo, češ, da mora biti oskrunjena oseba tistemu, ki jo zapelje, izročena, sicer ne nastane hudodelstvo po §-u 132., odst. III. k. z., marveč kaznivo dejanje po §-u 525. k. z.; za pasterko pa itak obstoji posebno zakonito zastopstvo, torej očim, ki se je priženil k hiši, spada jedino le med domačine po §-u 504. k. z. Nadalje ponavlja trditev prvega zgovora, češ, da je pojem zapeljave že po svoji naravi časovno obmejen in torej A po dobi zastaranja, to je po 17. avgustu l. 1887. ni bila več taka oseba, ki se je mogla zapeljati.

Najvišje kot kasacijsko sodišče je z razsodbo z dne 7. novembra 1894. št. 12746 ničnosti pritožbi v zmislu §-ov 281.,

št. 9, lit. b) in 288., št. 3. k. p. r. in §-a 5. zakona z dne 31. decembra 1877, št. 3. drž. zak. iz l. 1878. ugodilo, izpodbijano sodbo radi hudodelstva zavodbe k nečistosti ovrglo in pravdo iznova v obravnavo in rabsodbo deželnemu sodišču vrnilo.

Razlogi:

Ničnostna pritožba navaja razlog §-a 281., št. 9. lit. b) k. pr. r. radi nastoplega zastaranja hudodelstva. Sodišče je istinito ugotovilo, da je obtoženec svojo pasterko A l. 1886. zapeljal in se z njo odtlej pa do l. 1893. spolno pečal. Vprašanje pa je, je-li je v dobi po 17. avgustu l. 1887. hudodelstvo zavodbe tudi zastaralo, in je-li se ni po tem času čin zavodbe ponovil. Pritegniti je izpodbijani sodbi vsekako v tem, da se more pač že k nečistosti zapeljana oseba iznova zavesti, in sicer, da ne more te zapeljave le od prvega zapeljivca različna oseba izvršiti, marveč, da more tudi prvotni zapeljivec, ako v §-u 132., odst. III. k. z. zahtevano avtoritetno razmerje še obstoji, nadaljevati zapeljavo tudi po prvem činu, v kolikor uporablja prigovarjanje, pretenje in druga sredstva zapeljevanja, da v prvem činu uvedeno nenravno razmerje vzdrži. Tako se more dejansko, kakor prva rabsodba prav trdi, hudodelstvo zapeljave k nečistosti vršiti nadaljevalno, čegar zastaranje prične seveda stoprv po razdružbi razmerja, ki je potom zapeljave trajno postalo. Ni pa prav, ako rabsodba, katera ne obsega nikake ugotovitve v namišljeni smeri, hudodelstvo že nadaljevanim smatra, ker se je potom zapeljave utemeljeno nenravno razmerje nadaljevalo. Pregledala pa je v tem, da se je morda zapeljanka po prvem, ali po prvih činih zavodbe zapeljivcu voljna udajala se, ne da je trebalo onega delovanja zapeljivčevega, katero zakon kot zapeljavo označuje. Sosebno pri dolgotrajnih spolnih razmerjih je to vprašanje pazno premotrivati in sosebno poudarjati, je-li ni bilo mogoče, da bi se bila zapeljanka odtegnila temu razmerju, ki je bilo zanjo tako usodno. Ker sodišče ni tega vprašanja natančneje preiskalo in ugotovilo, je svojo rabsodbo postavilo na nepopolno podlago in se je morala njegova rabsodba v toliko ovreči.

Ÿ.

